

Sygn. akt III AUa 689/22

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 sierpnia 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Beata Górską (spr.)
------------------------	-----------------------------------

Sędziowie:	Jolanta Hawryszko
-------------------	--------------------------

	Urszula Iwanowska
--	--------------------------

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 31 sierpnia 2023 r. w Szczecinie

sprawy B. B.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o wysokość świadczenia

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 30 września 2022 r., sygn. akt VI U 864/22

oddala apelację.

Urszula Iwanowska	Beata Górską	Jolanta Hawryszko
-------------------	--------------	-------------------

Sygn. akt III AUa 689/22

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 marca 2022 r. znak (...) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ustalił B. B. od 1 marca

($1.084,58 \text{ zł} \times 0,29 = 314,53 \text{ zł}$ oraz $1.084,58 \text{ zł} \times 0,91 = 986,97 \text{ zł}$). Po odliczeniu składki na ubezpieczenie zdrowotne do wypłaty przysługuje ubezpieczonej kwota 1.182,50 zł.

Odwołanie od decyzji wywiodła B. B. wskazując, że kwota i sposób waloryzacji przeprowadzonej przez organ rentowy są dla niej krzywdzące, nadto waloryzacja jest niezgodna z tym co zostało ogłoszone przez Prezesa Ministrów i Ministra Rodziny i Polityki Społecznej. Ubezpieczona podniosła, iż w Komunikacie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2022 r. ogłoszono, że wskaźnik waloryzacji emerytur i rent wynosi 107%. Ubezpieczona wskazała, iż do dnia 15 lutego 2022 r. pobierała emeryturę w wysokości 1.285,43 zł (100% emerytury), wobec czego po dokonaniu waloryzacji wskaźnikiem 107% powinna otrzymywać świadczenie w wysokości 1.375,41 zł. Odwołująca podniosła, iż powoływanie się na art. 48a ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. jest w tym przypadku ustaleniem nowego świadczenia emerytalnego, które jest przyznawane na wniosek osoby ubiegającej się o świadczenie. Jeżeli jednak Prezes KRUS postanowił w ten sposób przeprowadzić waloryzację ustalonych już świadczeń emerytalnych to do ustalenia kwoty emerytury podstawowej należało przyjąć kwotę najniższego świadczenia emerytalnego wypłacanego z FUS tj. kwotę 1.338,88 zł. Ubezpieczona wskazała, iż wskaźnik procentowy przyjęty do ustalenia emerytury podstawowej jest stały i wynosi 86,65% najniższego świadczenia emerytalnego z FUS. Odwołująca wskazała, że ustalenie emerytury podstawowej to: $1.338,88 \text{ zł} \times 86,64\% = 1.160,00 \text{ zł}$, część składkowa w jej przypadku wynosi 29, część uzupełniająca 0,91 zatem część składkowa winna zostać ustalona: $1.160,00 \times 0,29 = 336,40 \text{ zł}$, część uzupełniająca: $1.160,00 \times 0,91 = 1.055,60 \text{ zł}$. Tak zwaloryzowana część składkowa i część uzupełniająca daje świadczenie emerytalne: $336,40 \text{ zł} + 1.055,60 \text{ zł} = 1.392,00 \text{ zł}$. Zdaniem odwołującej kwotę wskazaną w decyzji z dnia 15 marca 2022 r. w wysokości 1.301,50 zł ustalono niezgodnie z obowiązującymi przepisami, gdyż do waloryzacji przyjęto najniższe świadczenie emerytalne wypłacane z FUS przed 28 lutego 2022 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w K. wniósł o jego oddalenie w całości. Jednocześnie organ rentowy na podstawie art. 461 § 2 k.p.c. wniósł o przekazanie odwołania wraz z aktami sprawy do rozpoznania sadowi w którego okręgu ma miejsce zamieszkania ubezpieczona.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 30 września 2022 r. oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że B. B. ur. (...), decyzją Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 4 października 2017 r. nabyła prawo do emerytury Rolniczej od 1 października 2017 r. Wskaźnik wymiaru części składkowej wyniósł 0,29, zaś wskaźnik wysokości części uzupełniającej wyniósł 0,91.

Zaskarżoną decyzją z dnia 15 marca 2022 r. organ rentowy ustalił B. B. od 1 marca 2022 r. nową wysokość emerytury rolniczej w kwocie 1.184,50 zł miesięcznie.

Wysokość świadczenia wyliczono przez pomnożenie kwoty emerytury podstawowej obowiązującej od 1 marca 2022 r. (1.084,58 zł) przez indywidualne dla ubezpieczonej wskaźniki wymiaru świadczenia wynoszące odpowiednio dla części składkowej 0,29 i dla części uzupełniającej 0,91 ($1.084,58 \text{ zł} \times 0,29 = 314,53 \text{ zł}$ oraz $1.084,58 \text{ zł} \times 0,91 = 986,97 \text{ zł}$).

Sąd Okręgowy ocenił, że odwołanie ubezpieczonego nie zasługiwało na uwzględnienie.

Przywołując treść art. 148¹ § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy wyjaśnił, że sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, sąd uzna - mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych - że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Następnie Sąd Okręgowy wskazał, iż po zapoznaniu się ze stanowiskami obu stron, dokumentami znajdującymi się w aktach, doszedł do przekonania, iż okoliczności sprawy są na tyle jasne, iż nie jest konieczne prowadzenie rozprawy, wobec czego wydał wyrok na posiedzeniu niejawnym.

Jednocześnie Sąd pierwszej instancji wskazał, że stan faktyczny w niniejszej sprawie ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych przed organem rentowym, których autentyczność nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości tego Sądu. Zostały one sporządzone w sposób zgodny z przepisami prawa, przez uprawnione do tego osoby, w ramach ich kompetencji oraz w sposób rzetelny, stąd też Sąd Okręgowy ocenił je jako wiarygodne.

Przechodząc do oceny zaskarżonej decyzji Sąd pierwszej instancji wskazał, że zgodnie z art. 48a ust. 1 ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2022 r. poz. 933 t.j.) emerytura podstawowa oraz emerytury i renty z ubezpieczenia podlegają corocznie waloryzacji w terminie wskazanym dla waloryzacji emerytur i rent przysługujących na podstawie przepisów emerytalnych.

Od dnia 1 marca 2022 r. kwoty wypłacanych świadczeń emerytalno-rentowych podlegają podwyższeniu - zgodnie z art. 48a ust. 2-4 ustawy, który stanowi, że waloryzacja emerytury podstawowej polega na pomnożeniu kwoty tej emerytury przez wskaźnik waloryzacji ustalony zgodnie z przepisami emerytalnymi.

Waloryzacja emerytury oraz renty z ubezpieczenia polega na pomnożeniu zwaloryzowanej kwoty emerytury podstawowej przez wskaźnik wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 48 ust. 1. Jeżeli zwaloryzowana w taki sposób kwota emerytury lub renty z ubezpieczenia jest niższa od kwoty najniższej emerytury określonej w przepisach emerytalnych, przepisy art. 48 ust. 2a i 2b stosuje się odpowiednio.

Jak wynika z przepisu art. 48 ust. 1-2b cyt. ustawy, wysokość świadczenia lub jego określonej części ustala się za pomocą wskaźnika wymiaru, jeżeli przewiduje to ustawa lub jeżeli wysokość ta pozostaje w stałym stosunku do wysokości emerytury podstawowej, a świadczenie nie ma charakteru jednorazowego. Świadczenie, którego wysokość jest ustalona za pomocą wskaźnika wymiaru, wypłaca się w kwocie odpowiadającej iloczynowi tego wskaźnika i aktualnej emerytury podstawowej. Jeżeli wysokość świadczenia ustalonego w sposób określony w ust. 1 jest niższa od kwoty najniższej emerytury określonej w przepisach emerytalnych, wysokość takiego świadczenia podwyższa się z urzędu do tej kwoty.

Przepisu ust. 2a nie stosuje się do:

- 1) emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia pobieranej w zbiegu z emeryturą lub rentą z innego ubezpieczenia społecznego, jeżeli suma tych świadczeń przekracza kwotę najniższej emerytury określonej w przepisach emerytalnych;
- 2) świadczeń, o których mowa w art. 19a i art. 26 ust. 3;
- 3) świadczeń, których wypłata została zawieszona zgodnie z art. 28 lub art. 34.

Od dnia 1 marca 2022 r., waloryzacja emerytury podstawowej polega na jej pomnożeniu przez wskaźnik waloryzacji ustalony zgodnie z przepisami emerytalnymi, który w 2022 r. wynosi 7%.

Zgodnie z komunikatem Prezesa KRUS z 17 lutego 2022 r. w sprawie kwoty emerytury podstawowej (M.P. z 2022 r. poz. 264) kwota rolniczej emerytury podstawowej od 1 marca 2022 r. wynosi 1.084,58 zł - wzrost o 7% (emerytura podstawowa od 1 marca 2021 r. do 28 lutego 2022 r. wynosiła 1.013,63 zł). Zatem od 1 marca 2022 r. emerytury i renty rolnicze zostały zwaloryzowane poprzez przemnożenie kwoty emerytury podstawowej wynoszącej 1.084,58zł. przez wskaźnik wymiaru ustalony indywidualnie dla każdego świadczenia. Taki sposób waloryzacji dotyczy wszystkich emerytur i rent rolniczych wypłacanych na dzień 28 lutego 2022 r.

Zaskarżoną decyzją ustalono ubezpieczonej nową wysokość emerytury rolniczej. Emerytura została zwaloryzowana na podstawie art. 48a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i od 1 marca 2022 r. wyniosła 1.301,50 zł brutto, która po odliczeniu składki na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 117 zł stanowi do wypłaty 1.182,50 zł. Waloryzację

przeprowadzono poprzez pomnożenie emerytury podstawowej wynoszącej od 1 marca 2022 r. 1.084,58 zł przez indywidualnie ustalone dla ubezpieczonej wskaźniki wymiaru świadczeń, tj.: 1.084,58 zł x 0,29 (wskaźnik części składkowej) = 314,53 zł, 1.084,58 zł x 0,91 (wskaźnik części uzupełniającej) = 986,97 zł.

Sąd Okręgowy wskazał, iż w jego ocenie twierdzenia odwołującej, że przy waloryzacji zaniżona została przez organ rentowy wysokość świadczenia są nieuzasadnione, ponieważ organ rentowy dokonał tej waloryzacji zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Zdaniem Sądu pierwszej instancji ubezpieczona zdaje się nie zauważać, że waloryzacji na poziomie 7% nie ulega bezpośrednio emerytura rolnicza netto wypłacana za ostatni miesiąc przed 1 marca 2022 r. Jak już wskazano - waloryzacja emerytur rolniczych od 1 marca 2022 r. polega na przemnożeniu kwoty emerytury podstawowej wynoszącej 1.084,58 zł przez wskaźnik wymiaru ustalony indywidualnie dla każdego świadczenia, w przypadku ubezpieczonej 0,29 dla części składkowej, zaś dla części uzupełniającej 0,91. W związku z powyższym nowa wysokość świadczenia emerytalnego wyliczona na podstawie art. 48a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, która od dnia 1 marca 2022 r. wynosi 1.182,50 zł jest prawidłowa.

Sąd Okręgowy podkreślił ponadto, iż waloryzacja emerytury rolniczej nie może być uzależniona od wysokości najniższego świadczenia emerytalnego z FUS, czego domaga się ubezpieczona i wskazuje w odwołaniu waloryzację swego świadczenia od kwoty 1.160,00 zł. Treść przepisu art. 6 pkt 7 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w brzmieniu obowiązującym od 1 marca 2017 r. jest jasna ilekroć w ustawie jest mowa o emeryturze podstawowej - rozumie się kwotę 882,56 zł miesięcznie, która podlega waloryzacji zgodnie z przepisami ustawy.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴§1 k.p.c., Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodziła się ubezpieczona, która wskazała, że zaskarżonemu wyrokowi zarzuca nieuwzględnienie całości jej uzasadnienia.

Apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku oraz o uwzględnienie nowych dowodów waloryzacji emerytur przez KRUS.

W uzasadnieniu ubezpieczona przedstawiła wyliczenia świadczące jej zdaniem o prawidłowości wyrażanego przez nią stanowiska w sprawie prawidłowości ustalenia wysokości należnego jej świadczenia. Jednocześnie załączyła pismo – wniosek o dołączenie do akt sprawy wymienionych w jego treści dokumentów.

Organ rentowy w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie w całości.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonej okazała się niezasadna.

Sąd pierwszej instancji ustalając stan faktyczny oparł się na całokształcie zebranego materiału dowodowego, który nie był sporny, należycie go rozważył i wskazał jakim środkiem dowodowym dał wiarę, przedstawiając prawidłową ich ocenę, którą właściwie uargumentował. Całość podjętych ustaleń faktycznych tego Sądu przedstawiona w pisemnym uzasadnieniu wyroku zasługuje na akceptację. Ustalenia te jako prawidłowe i znajdujące oparcie w materiale dowodowym Sąd Apelacyjny podziela przyjmując za własne, w związku z czym nie ma konieczności ich ponownego przytaczania w całości. Analiza akt postępowania wskazuje, że nie wystąpiło również naruszenie przepisów prawa materialnego.

Stanowisko ubezpieczonej, konsekwentnie prezentowane w niniejszej sprawie, sprowadza się do twierdzenia, iż organ ustalając wysokość przysługującego jej świadczenia w sposób nieuzasadniony przyjął kwotę i sposób waloryzacji, dokonując krzywdzących dla niej wyliczeń. Ponadto według ubezpieczonej organ nie uwzględnił samej istoty waloryzacji. Na poparcie swoich twierdzeń B. B. przedstawiła sposób wyliczeń, jaki powinien jej zdaniem być zastosowany. Zdaniem ubezpieczonej wyliczenie kwoty przysługującego jej świadczenia zostało przez organ dokonane

z naruszeniem obowiązujących w tym zakresie przepisów, a to z uwagi na fakt przyjęcia do waloryzacji najniższego świadczenia emerytalnego wypłacanego z FUZ dniem 28 lutego 2022 r.

Z forsowanym przez ubezpieczoną stanowiskiem nie sposób się zgodzić.

Przede wszystkim, przypomnieć należy, że zgodnie z brzmieniem art. 48a ust. 1-4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników – obowiązującym w chwili wydania decyzji przez organ rentowy - emerytura podstawowa oraz emerytury i renty z ubezpieczenia podlegają corocznej waloryzacji w terminie wskazanym dla waloryzacji emerytur i rent przysługujących na podstawie przepisów emerytalnych. Waloryzacja w myśl powyższego przepisu sprowadzała się do pomnożenia kwoty emerytury podstawowej przez wskaźnik waloryzacji, o którym mowa w art. 48a ust. 1 ustalony zgodnie z przepisami emerytalnymi. Następnie, w przypadku, gdy zwaloryzowane w powyższy sposób świadczenie dawało kwotę niższą od kwoty najniższej emerytury określonej w przepisach emerytalnych, to wówczas należało odpowiednio zastosować regulacje, o których mowa w art. 48 ust. 2a i 2b. Jeżeli zatem wysokość świadczenia ustalonego w ten sposób okazała się niższa od kwoty najniższej emerytury określonej w przepisach emerytalnych, wysokość takiego świadczenia podwyższyć należało z urzędu do tej kwoty.

Organ rentowy dokonał zatem waloryzacji od 1 marca 2022 r., polegającej na przemnożeniu kwoty przysługującej ubezpieczonej emerytury podstawowej przez indywidualne wskaźniki wymiaru świadczenia. Powyższa waloryzacja została dokonana z uwzględnieniem komunikatu Prezesa KRUS z dnia 17 lutego 2022 r., w którym ogłoszono, że kwota rolniczej emerytury podstawowej od 1 marca 2022 r. wynosi 1.084,58 zł, tj. do 28 lutego 2022 r. emerytura podstawowa w KRUS wynosiła 1013,63 zł, a jej wysokość pomnożona przez wskaźnik w wysokości 7% waloryzacji wyniosła łącznie 1084,58 zł.

Mając powyższe na uwadze organ rentowy, powołując się na brzmienie art. 48 ust 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, wskazał iż przepis ten gwarantuje wypłatę świadczenia w wysokości najniższej emerytury określonej w przepisach emerytalnych. Natomiast kwota emerytury podstawowej, ustalona na koniec lutego 2021 r. wynosiła 1013,63 zł i po przemnożeniu jej przez kwotę 107% była równa kwocie 1084,58 zł. Kwota zwaloryzowanej emerytury podstawowej dotyczy natomiast wszystkich świadczeń z ubezpieczenia społecznego rolników, albowiem została wprowadzona w życie Komunikatem Prezesa KRUS z dnia 17 lutego 2022 r. W tym stanie rzeczy, organ rentowy po uwzględnieniu ustalonych dla ubezpieczonej w decyzji z dnia 4 czerwca 2018 r. wskaźników wymiaru części składkowej i części uzupełniającej (0,29 część składkowa; 0,91 część uzupełniająca) ustalił, że waloryzacja emerytury pobieranej przez ubezpieczoną wynosiła:

część składkowa $0,29 \times 1084,58 \text{ zł} = 314,53 \text{ zł}$

część uzupełniająca $0,91 \times 1084,58 \text{ zł} = 986,97 \text{ zł}$

Razem: 1301,50 zł – taka kwota świadczenia została ustalona dla ubezpieczonej na dzień 1 marca 2022 r.

Jednocześnie organ rentowy wyjaśnił, że nie jest władny do dokonania innej kalkulacji kwoty podwyżki waloryzacji z uwagi na to, że nie pozwalają mu na to przepisy regulujące odmienne zasady waloryzacji świadczeń rolniczych. Stanowisko prezentowane przez ubezpieczoną w sprawie pozwala na stwierdzenie, że domaga się ona dokonania podwyżki w myśl procedury przewidzianej przepisami ustawy emerytalnej, które to regulacje jej nie dotyczą. W tym stanie rzeczy zasadnie organ rentowy wskazał, iż waloryzacji rolniczego świadczenia emerytalnego nie sposób uzależniać od wysokości najniższego świadczenia z FUS, zgodnie z żądaniem ubezpieczonej, albowiem w myśl znajdującego zastosowanie wobec ubezpieczonej przepisem art. 6 pkt 7 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zgodnie zaś z brzmieniem przywołanego przepisu, jako emeryturę podstawową należy rozumieć kwotę równą 90% najniższej emerytury określonej w przepisach emerytalnych, tj. kwotę 882,56 zł, która zgodnie z nowelizacją ustawy

o ubezpieczeniu społecznym rolników ustawą o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw z dnia 2 grudnia 2016 r. (Dz.U. z 2017 r., poz. 2) podlegała waloryzacji.

Sąd Apelacyjny, podobnie jak i Sąd pierwszej instancji w pełni podzielił powyższe wyliczenia organu rentowego i nie dopatruje się w nich żadnych nieprawidłowości.

Choć na mocy przepisu art. 1 pkt. 4 ustawy z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy i ubezpieczeniu społecznym rolników uchylono cytowany powyżej art. 48a, to jednak moc obowiązującą utracił on dopiero z dniem 1 marca 2023 r. Zatem wyliczenia organu rentowego na dzień wydania decyzji należało uznać za prawidłowe zarówno pod kątem rachunkowym, jak i pod kątem prawnym. Tym samym zarzuty ubezpieczonej są całkowicie bezzasadne. Organ rentowy dokonał stosownej waloryzacji świadczenia, zaś mechanizm ten został zarówno przez organ, jak i przez Sąd pierwszej instancji wyczerpująco zobrazowany. To zaś, że finalnie naliczona kwota emerytury nie zapewnia ubezpieczonej poczucia bezpieczeństwa socjalnego nie ma jednak wpływu na prawidłowość tych wyliczeń.

Mając zatem na uwadze powyższe, w ocenie Sądu Apelacyjnego zarzuty apelującej nie zasługują na uwzględnienie, bowiem w żaden sposób nie podważyły prawidłowych ustaleń i wyliczeń organu rentowego, stanowiących podstawę do wydania zaskarżonej decyzji.

Jednocześnie na marginesie wypada zauważyć, że waloryzacja, to czynność formalno-techniczna skutkująca wzrostem zwaloryzowanego świadczenia do kwoty równej iloczynowi kwoty świadczenia oraz wskaźnika waloryzacji. W ramach prowadzonego procesu waloryzacji nie dochodzi do zmian w zakresie wysokości samego świadczenia w wysokości podawanej waloryzacji. Wobec powyższego, decyzja waloryzacyjna nie otwiera sporu co do wysokości świadczenia poddanego waloryzacji ale nie zamyka ona drogi i nie stoi na przeszkodzie w inicjowaniu postępowania dotyczącego ustalenia wysokości świadczenia.

Odnosząc się natomiast do wniosku ubezpieczonej o dołączenie do akt sprawy dokumentów wymienionych przez nią w treści pisma z dnia 3 listopada 2022 r., wypada zauważyć, iż znajdowały się one w aktach rentowych i były przedmiotem analizy zarówno Sadu pierwszej instancji, jak i Sądu Apelacyjnego.

W konsekwencji powyższych rozważań Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację ubezpieczonej jako bezzasadną.

Urszula Iwanowska Beata Górńska Jolanta Hawryszko